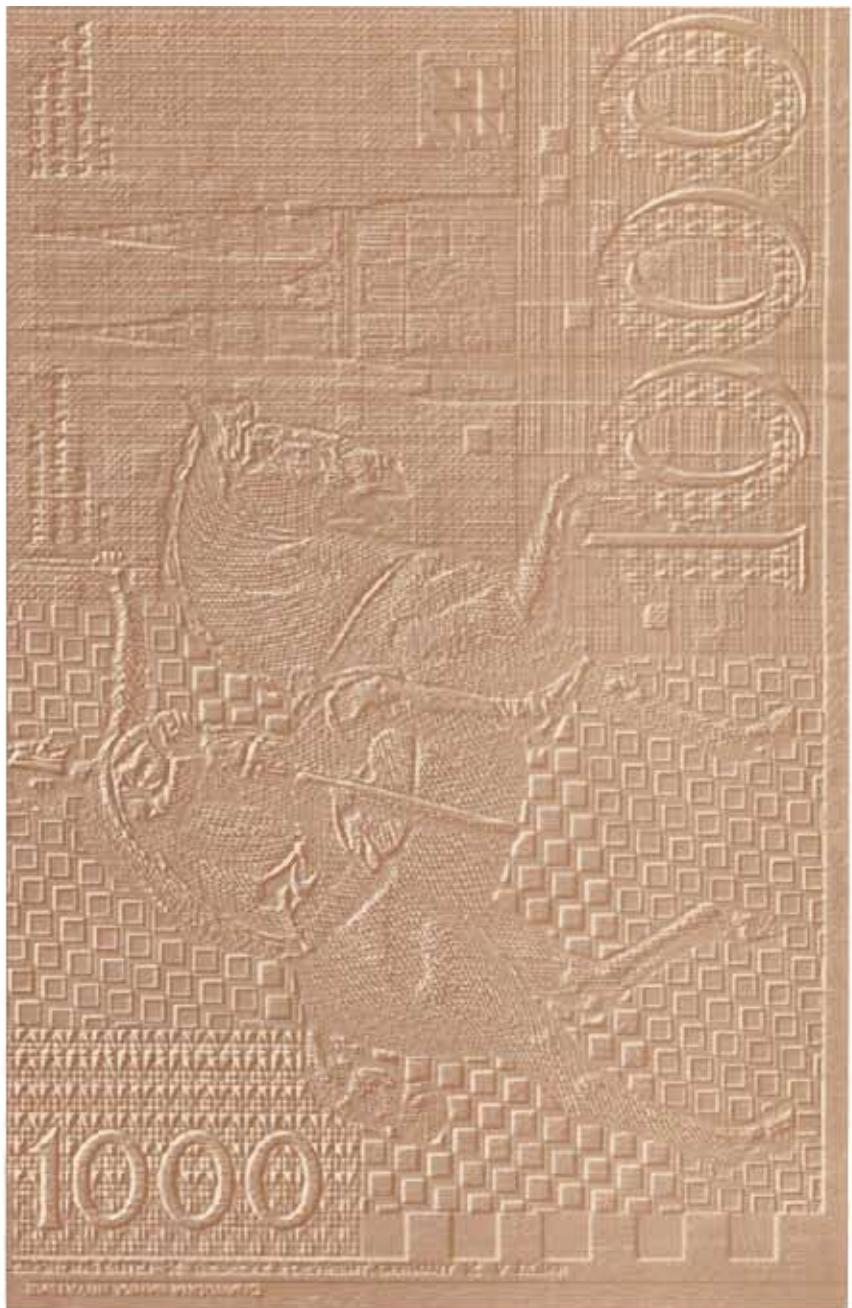

HRVATSKA NARODNA BANKA

BILTEN

GODINA III
BROJ 28

LIPANJ 1998

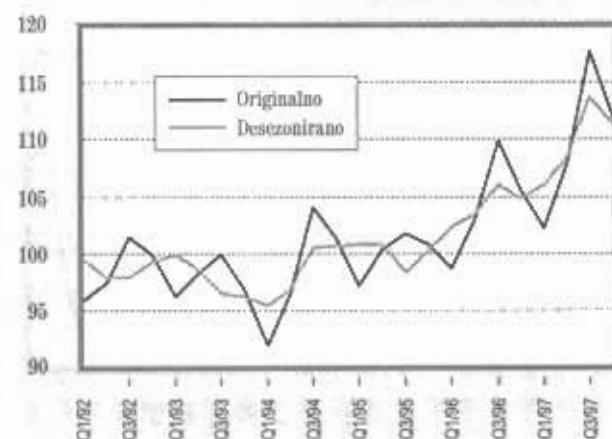
REALNI SEKTOR GOSPODARSTVA

Industrijska proizvodnja, trgovčka djelatnost i noćenja u turizmu u četiri prva mjeseca imaju bolja ostvarenja od usporedivog prošlogodišnjeg razdoblja. Prometne usluge u prvom tromjesečju manje su nego prethodne godine, ali općenito nedostaju mjesecna praćenja ostalih djelatnosti koje generiraju bruto domaći proizvod.

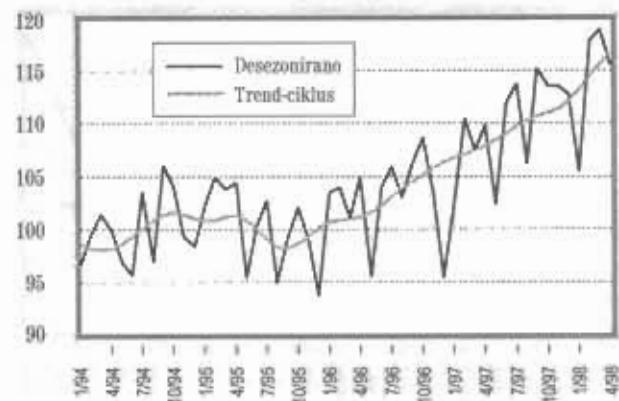
Ukupna industrijska proizvodnja porasla je za 6,3 posto u odnosu na četiri mjeseca prethodne godine. Najbrži rast u ovoj godini ima preradivačku industriju - kumulativno 7,4 posto, a prosječni mjesecni desezonirani rast u ovoj godini iznosi 0,4 posto. Opskrba energetima raste sporije u odnosu na prethodnu godinu, no kumulativno povećanje od 3,7 posto nije zanemarivo. U rukarstvu i vadbenju razina proizvodnje jednaka je onoj iz prethodne godine. Rast preradivačke industrije potječe upravo od snažnog rasta najvećih odjeljaka, proizvodnje hrane i pića (6,9%), proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda (8,2%) te izdavačke i tiskarske djelatnosti (5,7%). Nakon godina oporavka i stagnacije tek je u 1997. godini zabilježen snažniji rast preradivačke industrije, a pozitivna kretanja proizvodnje prenose se i u ovu godinu. Ovakva se dinamika može objasniti, osim ratom, i procesom restrukturiranja i tranzicije.

Pad ukupnih narudžbi i izvoznih narudžbi za proizvode preradivačke industrije u prvom tromjesečju u odnosu na četvrtu tromjesečje 1997. godine rezultat je konjunkturnog testa što ga provodi Centar za istraživanje konjunkture Privrednog vjesnika. Jedino je u proizvodnji kemikalija i kemijskih proizvoda te proizvodnji prometnih sredstava moguće očekivati veću potražnju nego u zadnjem tromjesečju prethodne godine. Međutim, veća

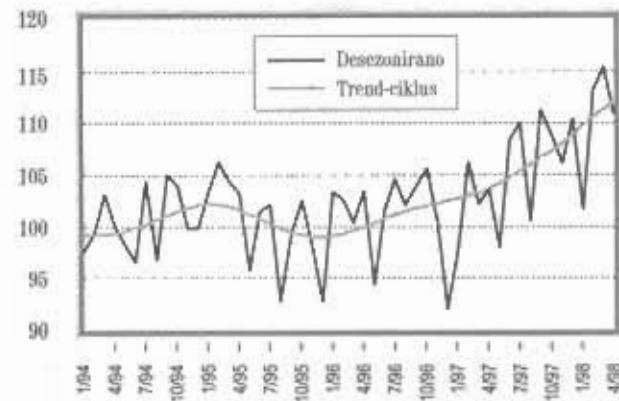
REALNI BRUTO DOMAĆI PROIZVOD, 1995.=100

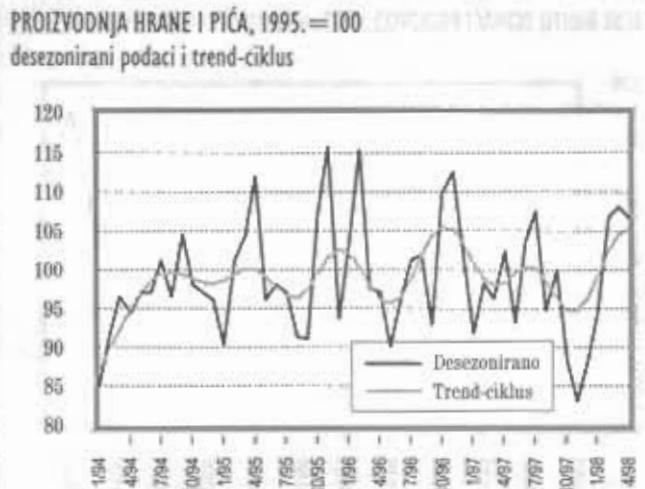

INDEKS FIZIČKOG OBUIJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, 1995.=100
desezonirani podaci i trend-ciklus

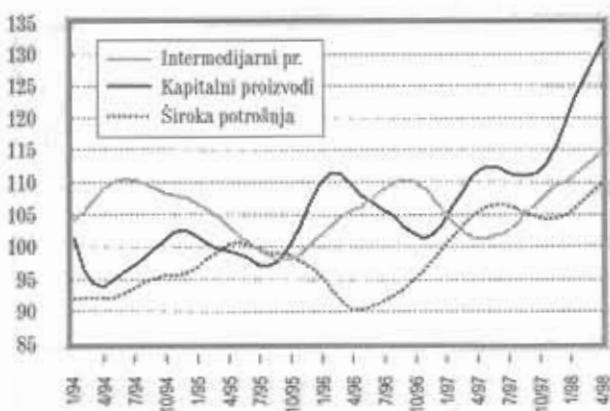

PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, 1995.=100
desezonirani podaci i trend-ciklus

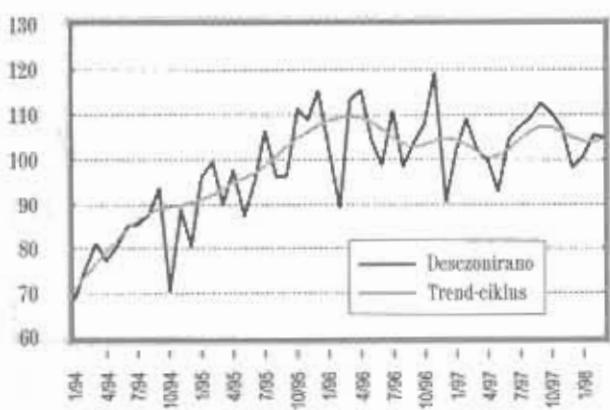

INDUSTRISKA PROIZVODNJA PREMA GLAVnim INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA, 1995.=100, trend-ciklus

PRIJEVOZ ROBE, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

proizvodnja od 1,8 posto u prvom tromjesečju u odnosu na četvrtu tro-mjesečje prethodne godine (izraču-nata iz trend-ciklus komponente), dalje intenziviranje proizvodnje u četvrtom mjesecu te moguća nere-prezentativnost uzorka (24% ukup-nog prihoda i 21% zaposlenih u pre-radivačkoj industriji) može dovesti do očekivanja različitih od onih koje je pokazala anketa.

Problem insolventnosti pravnih osoba u domaćem gospodarstvu i dalje je izražen. Među odjeljcima pre-gradivačke industrije insolventnost je najviše prisutna kod proizvodnje hrane i pića, proizvodnje strojeva i uređaja, proizvodnje proizvoda od metala te preradi drva i proizvoda od drva, na što upućuje iznos nepodmirenih naloga za plaćanje. Porast broja insolventnih poduzeća uglavnom je posljedica sve veće nemogućnosti izmirivanja obveza privatnih poduzeća u ugovornom roku.

Praćenje kretanja u djelatnosti trgovine u ovoj je godini prilagođeno standardima europske statistike. Djelatnost trgovine prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti šira je od obuhvata praćenja, koje će se u budućnosti provoditi mjesечно. Mjesečnim izvještajem obuhvaćen je promet poduzeća registriranih u trgovini na malo, u prodaji, održavanju i popravku motornih vozila (odjeljak 50 NKD-a i skupine 52.1 - 52.6) te izabrana poduzeća iz ostalih djelatnosti ako obavljaju navedene djelatnosti. Ukupan promet uzorka formiranog na navedeni način pokazuje realni rast od 6,2 posto za prvo tromjeseće, dok samo u trgovini na malo stopa realnog rasta prometa iznosi 2,5 posto. Međugodišnji porast cijena u trgovini na malo za prvo tromjeseće iznosi 4,1 posto. Što se tiče insolventnosti, odjeljak trgovine na veliko i posredovanja u trgovini te trgovine na malo i popravaka predmeta za kućanstvo zauzimaju prva dva mjesta.

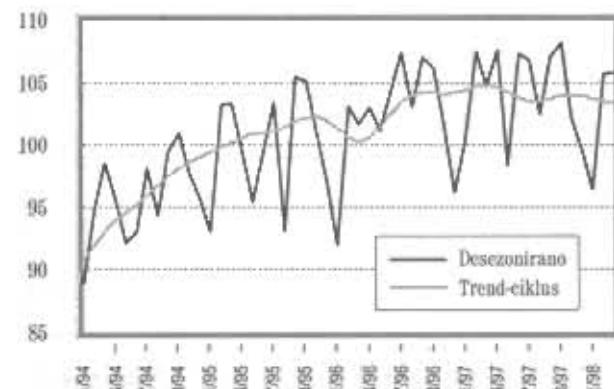
Krivačica trenda prijevoza robe u prvom tromjesečju stagnira na razini prosjeka iz prethodne godine, dok originalne veličine pokazuju zaostajanje ukupnog prijevoza robe za 2,9 posto u odnosu na prvo tromjesečje prethodne godine. Prijevoz putnika manji je za 2,5 posto u odnosu na isto tromjesečje 1997. godine, a takvu putanju pokazuje i krivačica trenda.

Ostvarena noćenja turista na kraju prvog tromjesečja bila su manja od tromjesečja prethodne godine što je bilo odstupanje od stalnog porasta broja noćenja u posljednje dvije godine. Ipak, broj noćenja u travnju pridonio je tomu da četveromjesečna noćenja nadaju usporedivo razdoblje prethodne godine za 2,9 posto. Promet u ugostiteljstvu za čitavu 1997. godinu pokazuje nominalni rast od 19 posto što i govori u prilog značajnoj proizvedenoj dodanoj vrijednosti u djelatnosti ugostiteljstva i turizma u toj godini. Struktura prometa u ugostiteljstvu u 1997. godini s obzirom na vrstu usluga pokazuje da najviši prihodi dolaze od noćenja (44%), te od prodaje hrane (34%) i pića (16%). Zaposlenost u ugostiteljstvu u 1997. godini povećana je za 19,1 posto u odnosu na godinu ranije.

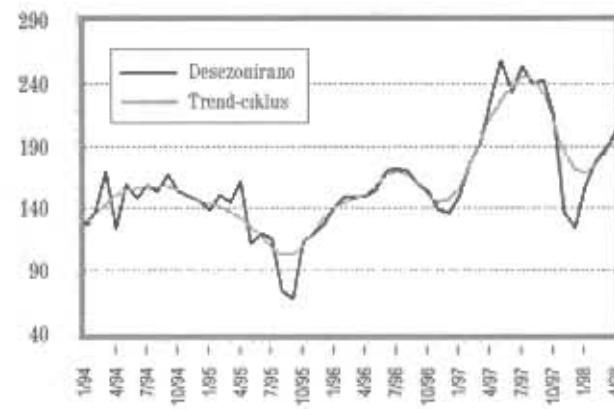
CIJENE

Cijene na malo porasle su u svibnju za 0,5 posto. Cijene usluga i u svibnju su rasle nešto brže od cijena roba. Kog cijena usluga zabilježen je rast od 1,4 posto, dok su cijene roba porasle za 0,3 posto. Među cijenama roba najbrže su rasle cijene poljoprivrednih proizvoda bez sezonskih proizvoda, koje su u svibnju porasle za 10,5 posto, a njihove cijene sa sezonskim proizvodima porasle su za svega 4,1 posto. Prehrambeni nesezonski proizvodi rasli su u svibnju 1,6 posto, a prehrambeni sezonski proizvodi samo

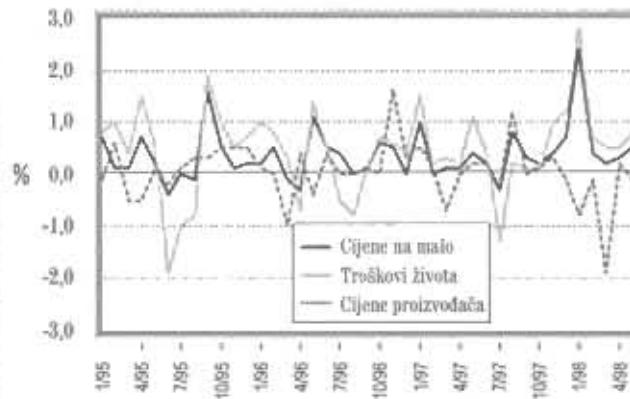
PRIJEVOZ PUTNIKA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

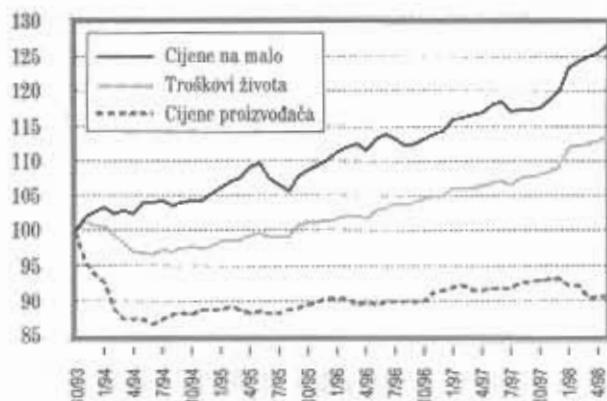
NOĆENJA TURISTA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

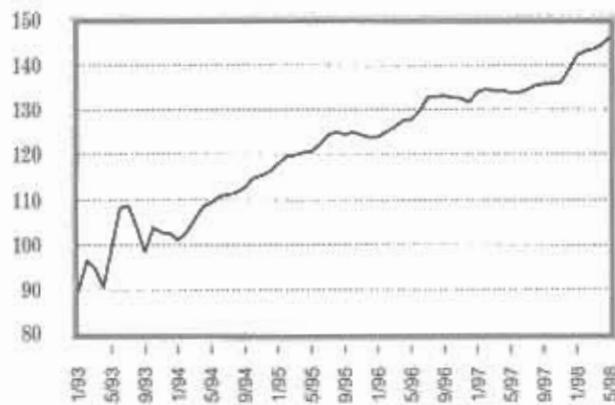
CIJENE NA MALO, CIJENE PROIZVODAČA I INDEKS TROŠKOVA ŽIVOTA
mjesečne promjene

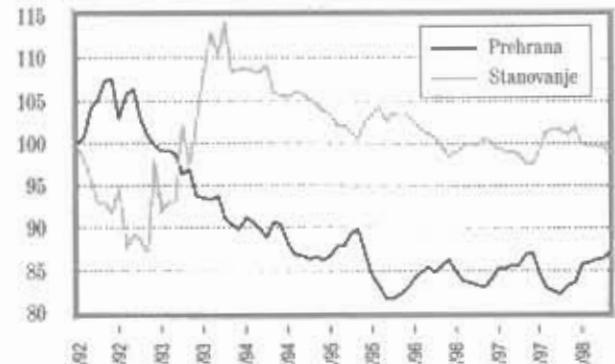
**INDEKS CIJENA NA MALO, CIJENA PROIZVODA I TROŠKOVA ŽIVOTA
listopad 1993.=100**

**INDEKS RELATIVNE CIJENE MEĐUNARODNO NEUTRŽIVIH DOBARA MJEREN
KAO OMJER CIJENA USLUGA I ROBA IZ INDEKSA CIJENA NA MALO, 1992.=100**

**INDEKSI RELATIVNIH CIJENA PREHRANE I STANOVANJA
siječanj 1992.=100**

Napomena: Indeks je izračunat kao omjer cijena prehrane i stambenih usluga prema ukupnom indeksu troškova života.

0,7 posto. Cijena industrijskih prehrambenih proizvoda rasla je u svibnju za 0,3 posto, a industrijskih neprehrambenih proizvoda za svega 0,1 posto. Cijena pića pala je za 0,2 posto, dok je cijena duhana ostala na travanjskoj razini.

Troškovi života porasli su u svibnju za 0,8 posto. Troškovi za usluge rasli su po stopi od 1,6 posto, dok su troškovi za robe rasli 0,7 posto. U svibnju je najveći rast zabilježen u troškovima za prometne i PTT usluge, za 5,6 posto. Troškovi za prometna sredstva i usluge rasli su po stopi od 2,5 posto, a troškovi za prehranu 1,5 posto. Troškovi za odjeću i obuću, kao i troškovi za obrazovanje, kulturu i raznovrdu porasli su za 0,2 posto. Troškovi za higijenu i njegu zdravlja porasli su samo za 0,1 posto, a troškovi stanovanja ostali su na travanjskoj razini. Jedino je u troškova za duhan i pića zabilježen pad od 0,1 posto.

U cijena industrijskih proizvoda nakon prošlogodišnjeg oporavka ponovno je zabilježen pad. Cijene proizvoda u svibnju pale su za 0,1 posto, što je posljedica pojedinjenja cijena energenata, čije cijene su u svibnju u odnosu na travanj, niže za 0,4 posto.

ZAPOSLENOST I PLAĆE

Nakon sezonskog maksimuma dostignutog u ožujku, tijekom travnja registrirana nezaposlenost je smanjena za 4.354 osobe te je krajem mjeseca iznosila 287.978 osoba. Usporedimo li travanj ove i travanj prošle godine, uočavamo povećanje registriranih nezaposlenih za 5.906, dok je prosjek prva četiri mjeseca ove godine viši za 10.667 registriranih nezaposlenih osoba ili za 3,8%. Ukoliko promotrimo sezonske osobine nezaposlenosti koje su se tijekom ranijih godina uspostavile, moguće je prognozirati spuštanje neza-

poslenosti s razinu iznad desezoniranih vrijednosti tijekom prošlih mjeseci na razine ispod desezoniranih vrijednosti u nadolazećim mjesecima, što znači da će se pad registrirane nezaposlenosti vjerojatno produžiti i u idućih nekoliko mjeseci.

Podaci o zaposlenosti trenutno se revidiraju i privremeni podaci za mjesec travanj prikazuju 1.350.310 zaposlenih, što je 0,3 posto manje od privremenih podataka za ožujak. Koristeći privremene podatke koji pokazuju manji pad zaposlenosti od ranijih podataka, dobijamo stopu nezaposlenosti koja u travnju iznosi 17,6 posto što je niže od 17,8 posto iz ožujka.

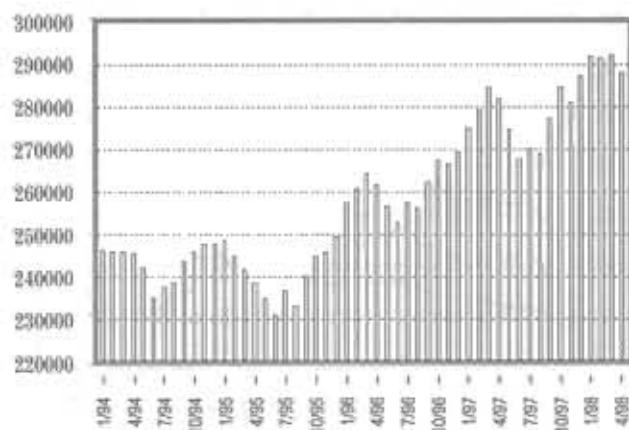
Realne plaće isplaćene u travnju po prvi su put u ovoj godini pokazale rast. Prosječni realni neto plaće u prva je četiri mjeseca ove godine za 5,0 posto veći nego u istom razdoblju lani, dok realne bruto plaće bilježe rast od 6,5 posto. Zbog opadajućeg trenda u ovoj godini, bruto i neto plaće isplaćene u travnju su za 4,4 posto i 5,9 posto više od onih isplaćenih u travnju prošle godine.

MONETARNA KRETANJA

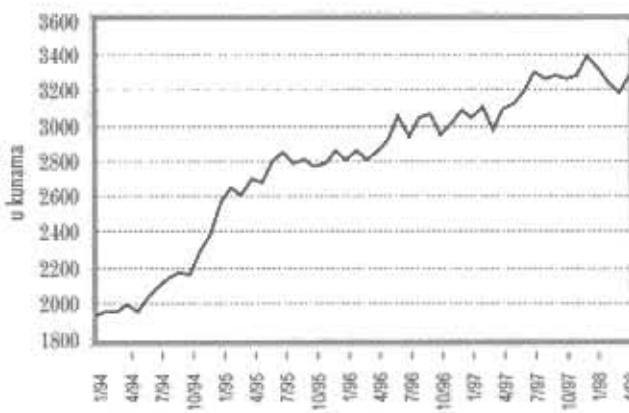
Glavni naglasci kretanja monetarnih agregata u mjesecu travnju jesu: smanjenje inozemne pasive, umjereni rast plasmana nego proteklih mjeseci i daljnja stagnacija ukupnih likvidnih sredstava. Petomjesečni kontinuirani rast inozemne pasive u travnju je zaustavljen pa se ona blago smanjila (0,3 milijarde kuna).

Istovremeno s travanskim smanjenjem inozemne pasive inozemna aktiva poslovnih banaka smanjila se u odnosu na ožujak za 0,6 milijardi kuna. To je bilo dovoljno da neto inozemna aktiva poslovnih banaka nakon godinu dana postane negativna. To znači da su obvezne poslovnih banaka prema inozemstvu za 0,3 milijarde veće od potraživanja prema inozemstvu.

BROJ NEZAPOSLENIH

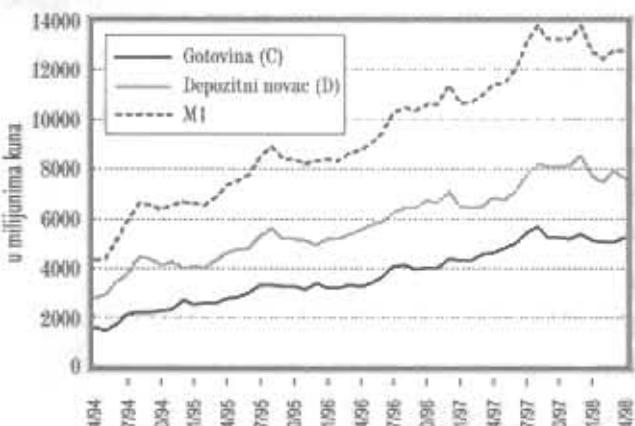
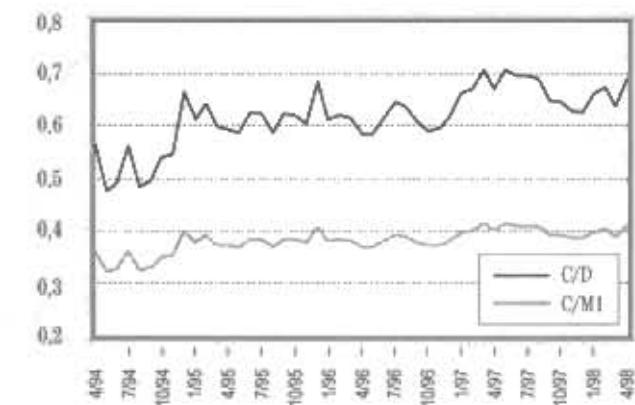

PROSJEČNA REALNA BRUTO PLAĆA u cijenama iz siječnja 1994.

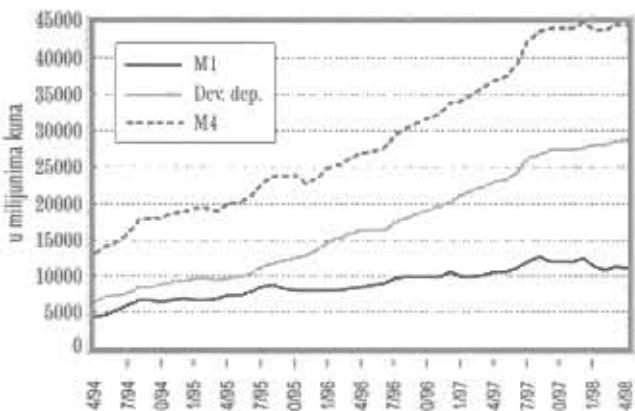

PROSJEČNA REALNA NETO PLAĆA u cijenama iz siječnja 1994.

NOVČANA MASA**OMJER GOTOVOG I DEPOZITNOG NOVCA (C/D) I UDIO GOTOVINE U NOVČANOJ MASI (C/M1)****REALNI NOVAC**

cijene na malo, travanj 1994.

Smanjenje inozemne aktive uglavnom je rezultat smanjenja kratkoročnih depozita za 0,6 milijardi kuna.

Travanj je bio prvi mjesec upisivanja blagajničkih zapisa središnje banke u stranoj valuti. Stoga je došlo i do "prestrukturiranja" devizne aktive poslovnih banaka iz depozita koje su držale u inozemstvu u potraživanja prema središnjoj banci, dakle iz inozemne u domaću deviznu aktivu poslovnih banaka. I to je djelomično razlog povlačenja deviznih depozita poslovnih banaka iz inozemstva. Stanje upisanih blagajničkih zapisa na kraju travnja je 182 milijuna kuna, od čega je 53 milijuna kuna podobno za refinansiranje.

Plasmani banaka porasli su u travnju za 1 milijardu kuna (2%), što je otprilike jednako prosječnom mjesечно rastu u proteklim godinama i krajem travnja iznose 53 milijarde kuna. Na godišnjoj razini (travanj 1998/travanj 1997.) to znači rast od 41 posto, što je samo malo blaže od prošlogodišnjih 44 posto. No, gledajući dublje u strukturu plasmana, vidi se da se rast kredita u travnju *preplovio* u odnosu na prosječni mjeseci rast u proteklih 6 mjeseci (645 milijuna kuna u odnosu na 1.356 milijuna kuna). U tome je rast kredita stanovništvo (0,5 milijardi kuna) nešto intenzivniji od rasta kredita poduzećima (0,3 milijarde). Rast plasmana u dionice iznosi 0,1 milijardu kuna.

Ukupna likvidna sredstva i nadalje gotovo stagniraju. U travnju su porasla za (samo) 0,2 milijarde kuna, što je rezultat blagog povećanja deviznih depozita te smanjenja kunkskih depozita (i depozitnog novca i nemonetarnih depozita). Sektor stanovništvo je na blagu deprecijaciju kune reagirao valutnom transformacijom depozita.

Značajna naplata poreznih prihoda vidi se u rastu depozitnog novca središnje države kod središnje ban-

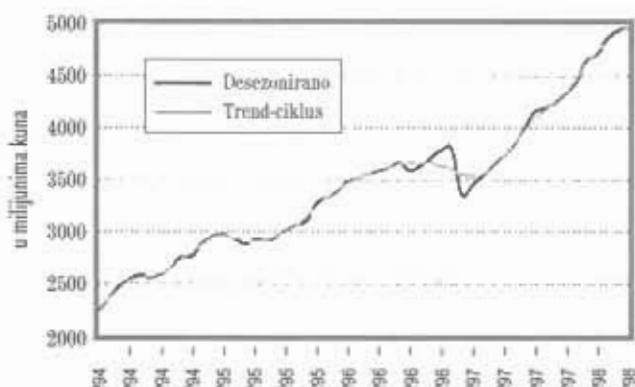
ke, kao i u porastu oročenih kunske depozita kod poslovnih banaka. Zrcalna slika toga kretanja je smanjenje depozitnog novca i kunske depozita u sektoru poduzeća, koje kumulativno u prva 4 mjeseca iznosi 1,2 milijarde kuna.

Za hrvatsku središnju banku svibanj je bio poslovno naročito živ mjesec. Što se tiče aktive odvijale su se i kunske i devizne transakcije i to u visokim iznosima. Na prvim ovo-godišnjim aukcijama deviza kod središnje banke, u svibnju, ukupno je neto otkupljeno 460 milijuna kuna (bez efekata siječanskog reotkupa deviza započetog u prosincu prethodne godine), što odgovara vrijednosti otkupa u prvih pet mjeseci (440 milijuna) prošle godine. HNB je bankama ukupno prodala 120 milijuna DEM i 10 milijuna USD dok je uz reotkop do 26. lipnja prodala 10 milijuna DEM. Odjeljev kuna banke su nadoknadile jedan i pol put intenzivnijim korištenjem sredstava iz primarne emisije nego u travnju (prosječno dnevno 250 milijuna kuna preko lombardnog kredita i repo blagajničkih zapisa), a na kraju mjeseca središnja banka je spuštanjem stope obvezne pričuve na 29,5 posto bankama oslobođila 300 milijuna kuna. U svibnju je aktiva Hrvatske narodne banke promijenjena i zbog toga što je Dubrovačka banka, uz pomoć središnje države mjesec dana ranije vratila 500 milijuna kuna koje je Hrvatska narodna banka odobrila u predsanaciji za izvršenje kunske i deviznih obveza banke.

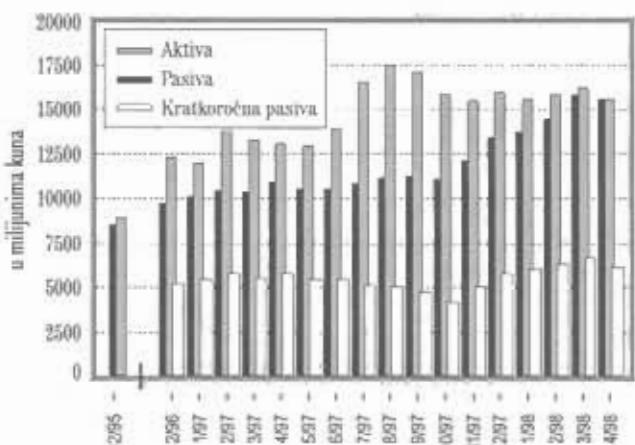
Osnovni uzrok takvima kretanjima bio je svibanjski obrat u likvidnosti. Nakon višemjesečnog prelijevanja devizne likvidnosti u kunske došlo je do promjene smjera u tokovima likvidnosti. Mjera obveznog polaganja kunske depozita na kratkoročno i djelomično dugoročno zaduživanje banaka u inozemstvu usporila je priljev deviznih sred-

REALNI PLAŠMANI BANAKA

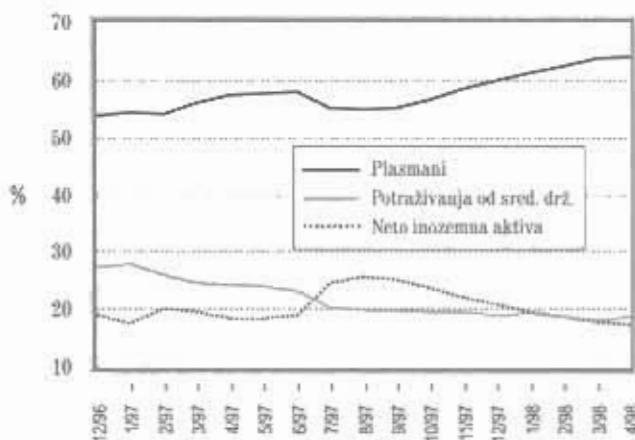
deflacionirano indeksom cijena na malo, u cijenama iz siječnja 1994.

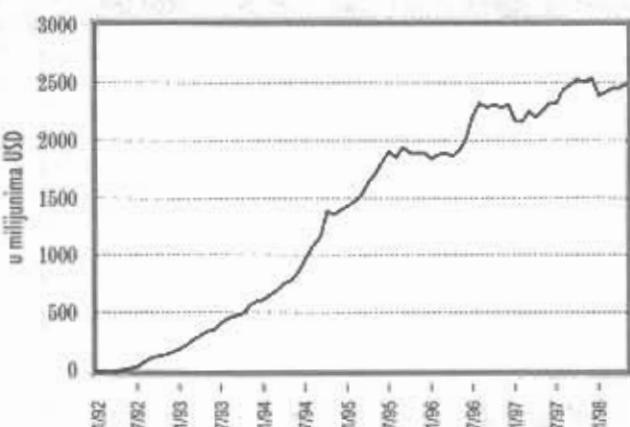
INOZEMNA DEVIZNA AKTIVA I PASIVA

STRUKTURA AKTIVE BILANCE MONETARNIH INSTITUCIJA

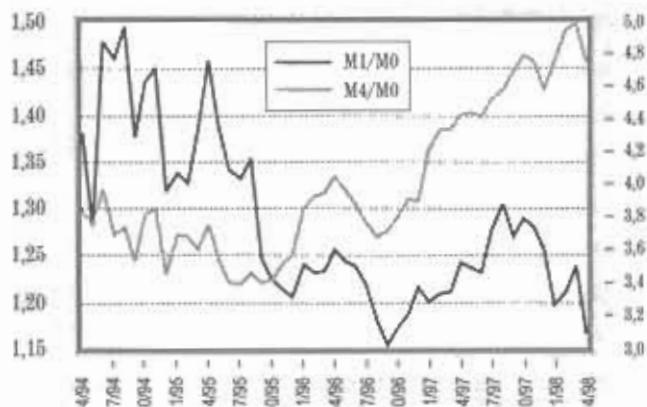

DEVIZNE PRIČUVE HRVATSKE NARODNE BANKE

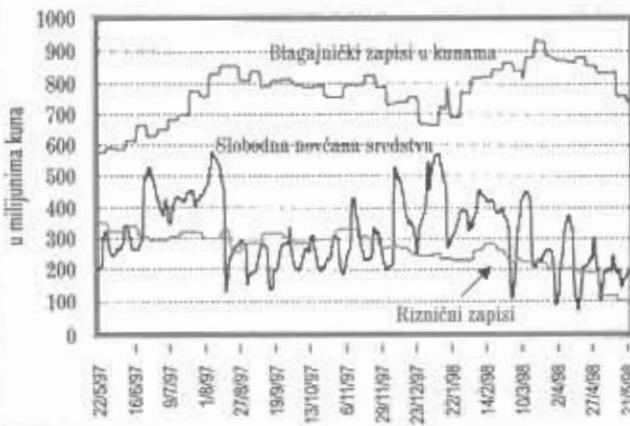

MONETARNI MULTIPLIKATORI

$$m_1 = M1/M0 \text{ i } m_4 = M4/M0$$

BLAGAJNIČKI ZAPISI HNB, SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA NA ŽIRO RAČUNIMA BANAKA I RIZNIČIĆI ZAPISI MINISTARSTVA FINANCIJA KOD BANAKA

stava iz inozemstva i povukla sa žiro računa banaka u obvezne pričuve oko 250 milijuna kuna tijekom travnja i svibnja. Istovremeno je zbog eskalacije finansijske krize u Dubrovačkoj banci naglo porastao oprez banaka u provođenju poslovne politike, usporena je kreditna aktivnost i priljev depozita kao podloge (jamstva) za korištenje kredita. K tomu, dio likvidnosti je povučen na prosječno viša stanja na računima kod države. U takvoj se situaciji na domaćem tržištu povećala potražnja za deviznim sredstvima potrebnim za servisiranje i vraćanje dospjelih obveza prema inozemstvu te je došlo do snažnijeg prelijevanja kuna u potrebnu stranu valutu i snižavanja ponude kuna na tržištu novca. Brižnje upravljanje slobodnim kunkskim sredstvima banaka s viškovima zaoštrio je problem likvidnosti banaka koje su na tržištu novca neto zajmoprimeci. Tako je u svibnju, drugi put ove godine, zabilježeno korištenje interventnog kredita koji je jedna banka koristila samo jedan dan (7,1 milijun kuna), a druga banka ukupno pet dana u dva navrata i u ukupnom iznosu od 20 milijuna kuna. Likvidnost ukupnog bankarskog sustava bila je tijekom svibnja, uz standardne oscilacije u mjesecu, na standardnoj visini od oko 500 milijuna kuna na žiro računima banaka prosječno dnevno.

TEČAJ

Nominalni tečaj kunc prema njemačkoj marki tijekom svibnja deprecirao je za 1,45 posto, što je veća deprecijacija nego ona u travnju kada je tečaj deprecirao za 0,95 posto, te više no dvostruko viša nego u ožujku kada je zabilježena deprecijacija kune prema marki od 0,60 posto.

Vrijednost njemačke marke krajem svibnja (28. svibnja) dostigla je razinu od 3,6227 HRK, što je gotovo

jednako tečaju od prije dvije godine, odnosno tečaju od početka 1995. godine. Od početka ove godine kuna je deprecirala prema njemačkoj marki za 3,25 posto, naime početkom godine zabilježen je najniži tečaj mjerne uopće od 3,5087 HRK.

Ovakva deprecijacija još uvijek je sezonskog karaktera, mada izraženija nego prijašnjih godina, te ima elemente koji upućuju na nedostatak deviza na domaćem deviznom tržištu. Nedostatak deviza posljedica je uvedenih djelomičnih restrikcija na kapitalnom računu.

Premda američkom dolaru kuna je tijekom svibnja zabilježila laganu aprecijaciju budući da je dolar na svjetskom tržištu oslabio prema njemačkoj marki. Prosječni tečaj američkog dolara niži je u svibnju za 1,2 posto u odnosu na travanj. U tom djelomično leži razlog deprecijacije realnog efektivnog tečaja mjereno cijenama na malo od samo 0,10 posto u svibnju, no to su još uvijek samo preliminarni podaci. Kumulativno realni efektivni tečaj mjereno cijenama na malo još uvijek bilježi aprecijaciju od 1,02 posto u prvih pet mjeseci ove godine zbog rasta cijena na početku godine. Realni efektivni tečaj mjereno cijenama proizvođača bilježi u svibnju stopu deprecijacije od 0,4 posto, a od početka godine za čak 4,57 posto. Vrijednost indeksa pokazuje da je taj tečaj za 3,2 posto slabiji nego što je bio početkom 1994. godine.

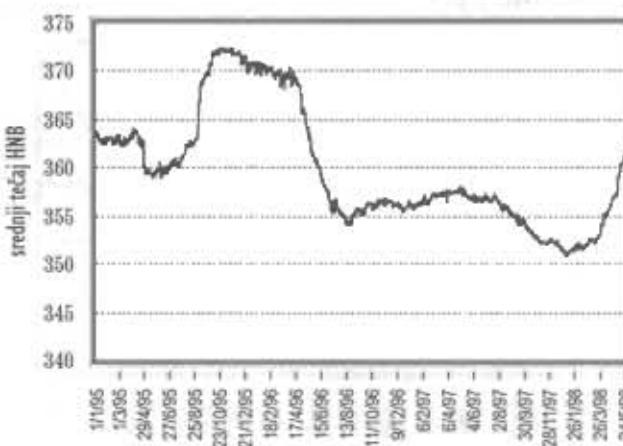
PLATNA BILANCA

Obveza deponiranja dijela primljenih kredita iz inozemstva uvedena početkom travnja utjecala je i na smanjenje vrijednosti robnog uvoza. Tako je robni uvoz, c.i.f. u travnju iznosio 613 milijuna USD, što je 17,5 posto manje u odnosu na ožujak. Robni uvoz u prvom četvromjesečju 1998. godine iznosio je

INDEKSI DNEVNOG NOMINALNOG TEČAJA KUNE PREMA NJEMAČKOJ MARKI I AMERIČKOM DOLARU (1.1.1995.=100)

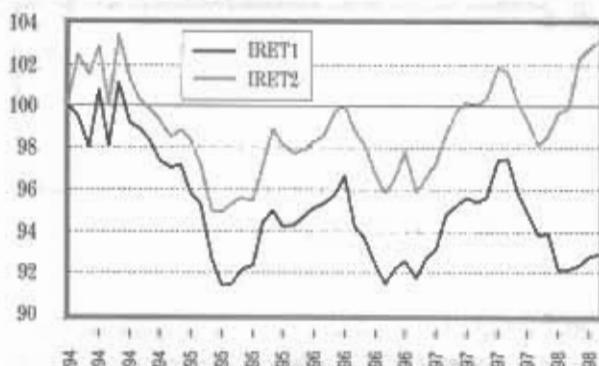
NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA 100 DEM

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA USD

**INDEKS* REALNOG EFEKTIVNOG TEČAJA KUNE UZ CIJENE NA MALO (IRET1)
I CIJENE PROIZVODAČA (IRET2), siječanj 1994.=100**

* pad indeksa označava realnu aprecijaciju

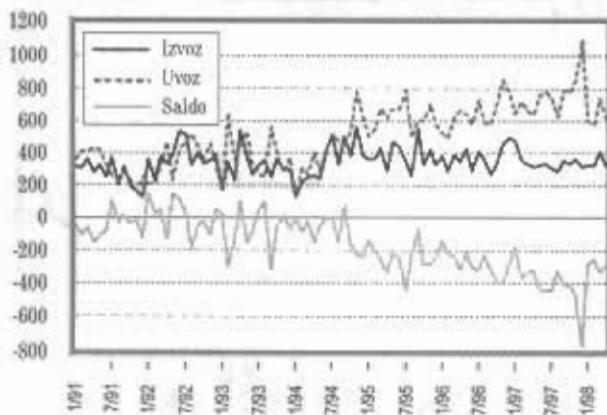
2.543,5 milijuna USD ili 4,9 posto manje nego u istom razdoblju prošle godine. Istovremeno je robni izvoz, f.o.b. iznosio 1.403,1 milijuna USD što je smanjenje od 6,5 posto. Negativni saldo robne razmjene iznosio je -1.140,4 milijuna USD ili 3 posto manje nego prošle godine.

Velike oscilacije tečaja dolara prema evropskim valutama, u kojim se odvija oko 70 posto hrvatske robne razmjene, iskrivljuju stvarnu sliku. Izraženo u kunama, hrvatski je izvoz u prva četiri mjeseca iznosio 9.002,5 milijuna HRK ili 2,1 posto više nego u istom razdoblju prošle godine, dok je uvoz iznosio 16.305,4 milijuna HRK, što je povećanje od 2,6 posto. Deficit robne razmjene u istom razdoblju iznosio je 7.302,8 milijuna HRK ili 3,2 posto više nego prošle godine.

Ako promatramo po sektorima NSVT-a, najznačajniji rast izvoza u prva četiri mjeseca zabilježen je kod izvoza strojeva i transportnih uređaja (40,3%) te ulja i masti (81,4%), dok je najznačajniji pad u odnosu na prošlu godinu zabilježen kod mineralnih goriva i maziva (-43,2%).

U 1997. godini došlo je do povećanja deficitu na tekućem računu platne bilance na -2.282,9 milijuna USD (prije najnovije revizije podataka o robnoj razmjeni), što je godišnje povećanje od 159,2 posto. Udio deficitu tekućeg računa u brutno domaćem proizvodu se tako povećao s 4,5 posto na 11,8 posto u 1997. godini. Najveći negativni učinak na ovo pogoršanje imalo je povećanje deficitu robne razmjene na 5.072,5 milijuna USD zbog rasta robnog uvoza. Značajno su smanjeni i transferi državi zbog ulaska u mirnodopsko razdoblje. Istovremeno je povećan neto prihod od usluga na 2.022,1 milijuna USD, što je godišnje povećanje od 14,6 posto, do kojega je došlo radi rasta prihoda od turizma.

**ROBNI IZVOZ (f.o.b.), UVOZ (c.i.f.) I SALDO ROBNE RAZMJENE
u milijunima tekućih USD**

PLATNA BILANCA u milijunima USD (preliminarni podaci)

	I.-XII. 1997.	I.-XII. 1996.
Tekuće transakcije	-2434,9	-880,8
Finansijske transakcije	2807,8	1883,0
Medunarodne pričuve HNB	-225,0	-418,8
Neto pogreške i propusti	-147,9	-583,4
izvor: HNB		

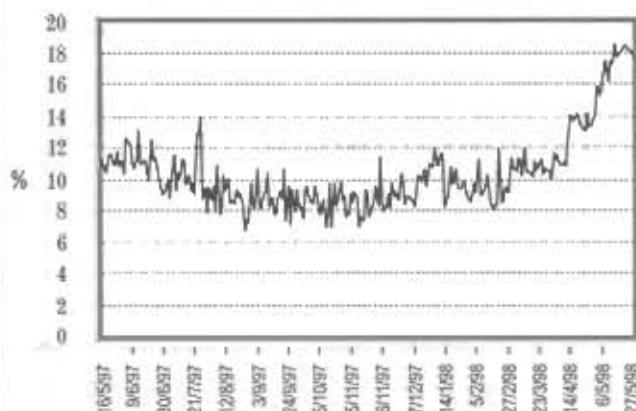
ROBNI IZVOZ, f.o.b. I UVOZ, c.i.f. (u milijunima USD)

	I.-IV. 1998.	I.-IV. 1997.	IV. 1998.	IV. 1997.
Izvoz f.o.b.	1403,1	1500,1	322,7	321,1
Uvoz c.i.f.	2543,5	2675,7	613,0	635,0
Saldo	-1140,4	-1175,6	-290,4	-313,9
izvor: DZSRII				

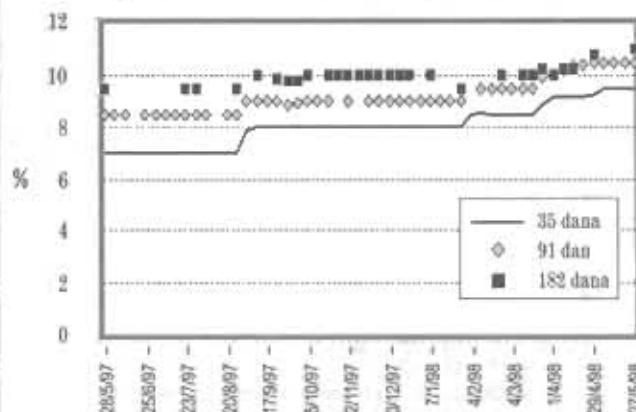
TRŽIŠTE NOVCA I KAMATNE STOPE

Značajan rast prosječnih dnevnih kamatnih stopa na Tržištu novca Zagreb najbolje odražava potencije s likvidnošću u svibnju. Dnevni projekti kretali su se u granicama od 15,40 do 18,70 posto, s tim da je srednja vrijednost dnevnih prosjeka na razini mjeseca nešto bliže gornjoj granici. Nesrazmjer ponude i potražnje za novcem bio je tijekom cijelog mjeseca na strani potražnje. U skladu s tim, kamatna stopa na tržištu novca kontinuirano je rasla. Najveći pritisak na tržištu novca osjećao se sredinom mjeseca, kada je i kamatna stopa bila najviša. U to vrijeme sredstva uz opoziv nisu se mogla dobiti po cijeni nižoj od 18 posto, što je za punih 5 postotnih bodova više nego što se za ta sredstva tražilo krajevem travnja. Ne treba poslovno naglašavati da su uglavnom zaključivane pozajmice uz opoziv i da su se banke već od samog početka mjeseca koristile lombardnim kreditima. Razlog tako nagnuo rastu kamatnih stopa na tržištu novca treba potražiti u mjerama monetarne politike (koje su donesene radi smanjivanja zaduženja hrvatskih banaka u inozemstvu), segmentiranosti tržišta (određene banke napravile su liste s popisom banaka kojima one ne žele posudjivati svoje viškove) i u povećanju prosječnog stanja na računima države. Nakon rasta napetosti u prvoj polovici svibnja, ni Hrvatska narodna banka nije ostala po strani. Donesena je odluka o produljenju broja dana mogućeg korištenja lombardnih kredita. Uz navedeno HNB je omogućila bankama da ubuduće ne izdvajaju 75, već samo 60 posto iznosa obvezne pričuve na račun kod HNB, dok se ostatak može održavati u vidu slobodnih sredstava na žiro računu. Konačno, na samom kraju mjeseca stopa obvezne pričuve smanjena je za 2,35 posto-

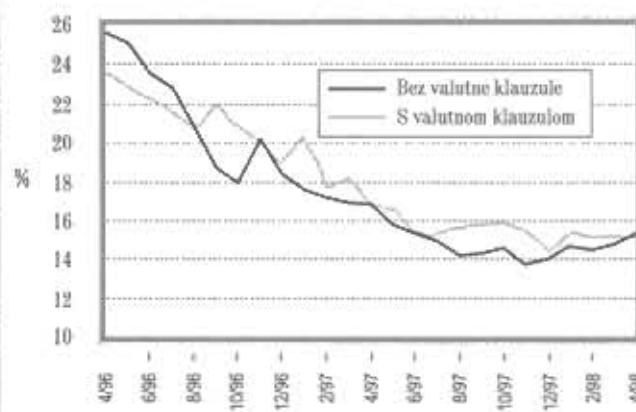
KAMATNA STOPA NA TRŽIŠTU NOVCA - ZAGREB dnevni podaci na godišnjoj razini

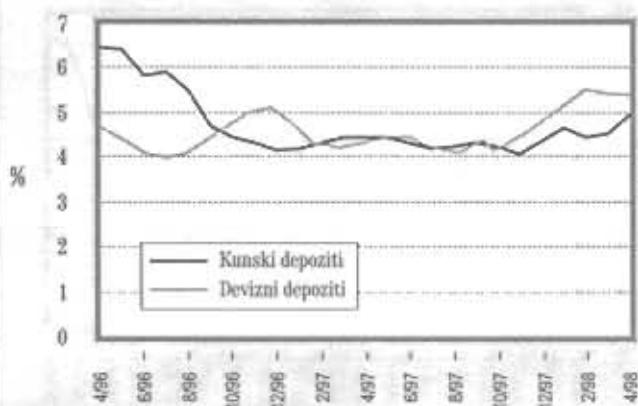
KAMATNE STOPE NA DRAGOVOJLJE BLAGAJNIČKE ZAPISE na dan aukcije

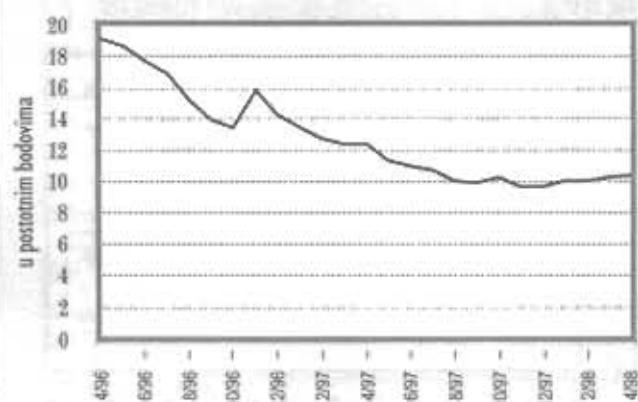
KAMATNE STOPE POSLOVNOM BANAKOM NA KUNSKIE KREDITE na godišnjoj razini

KAMATNE STOPE POSLOVNICH BANAKA NA DEPOZITE na godišnjoj razini

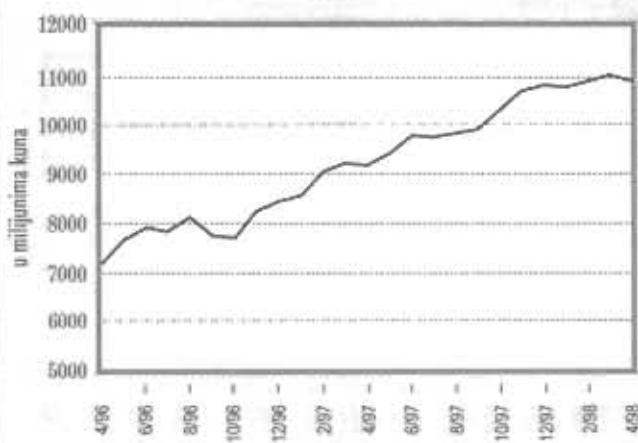

RAZLIKA IZMEĐU KAMATNIH STOPOVA NA KUNSKIE KREDITE I KUNSKIE DEPOZITE

Napomena: razlika (spread) je izračunata kao razlika kamatnih stope na kunske kredite bez valutne klauzule i kunske depozite bez valutne klauzule.

NEPODMIRENI NALOZI ZA PLAĆANJE REGISTRIRANI KOD ZAP-a

nih bodova tako da sada iznosi 29,5 posto. Ovim mjerama pokušat će se poboljšati likvidnost bankovnog sustava i smanjiti pritisak na rast cijene novca, ali i udovoljiti početku sezonskoga rasta potražnje za novcem.

Nastavlja se rast kamatnih stope na kunske blagajničke zapise i trezorske zapise Ministarstva finančija. Kunski blagajnički zapisi su s prinosima od 9,49 posto za upis na 35 dana, 10,50 posto za upis na 91 dan i 11,00 posto za upis na 182 dana vrlo korisno ulaganje za poslovne banke, jer služe kao dobro pokriće pri problemima s likvidnošću. Na trezorske su zapise u svibnju ostvarene kamatne stope od 10,00 posto za upis na 42 dana, te 10,40 posto za upis na 91 i 182 dana. Na devizne blagajničke zapise upisane u DEM ostvareni su prinosi od 3,46 posto za upis na 63 dana i 3,54 posto za upis na 91 dan, dok su na devizne blagajničke zapise upisane u USD ostvareni prinosi od 5,57 posto za upis na 63 dana, te 5,64 posto za upis na 182 dana.

Aktivne kamatne stope poslovnih banaka u travnju pokazuju blagi uzlaz. Prosječna kamatna stopa na kunske kredite bez valutne klauzule porasla je za 0,5 postotnih bodova i sada je na razini od 15,31 posto (kratkoročni krediti 15,38%, dugoročni 13,40%). Prosječna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom ostala je na istoj razini od 15,17 posto (kratkoročni krediti 16,84%, dugoročni 12,81%). Prosječna kamatna stopa na devizne kredite porasla je za 1,2 postotna boda i sada je na razini od 15,82 posto.

U travnju se zamjećuje blagi rast prosječne kamatne stope na kunske depozite, koja je sada na razini od 4,93 posto, te blagi pad prosječne kamatne stope na devizne depozite, sada na razini od 5,40 posto.

Kamatni se "spread" u travnju proširio za nešto manje od 0,1 postotni bod, tako da je sada na razini od 10,38 postotnih bodova.

DRŽAVNI PRORAČUN

Do kraja travnja naplaćeno je 13,8 milijardi prihoda proračuna, odnosno 37,3 posto prihoda predviđenih za ovu godinu. U usporedbi s prva četiri mjeseca prethodne godine to je više za 43,2 posto.

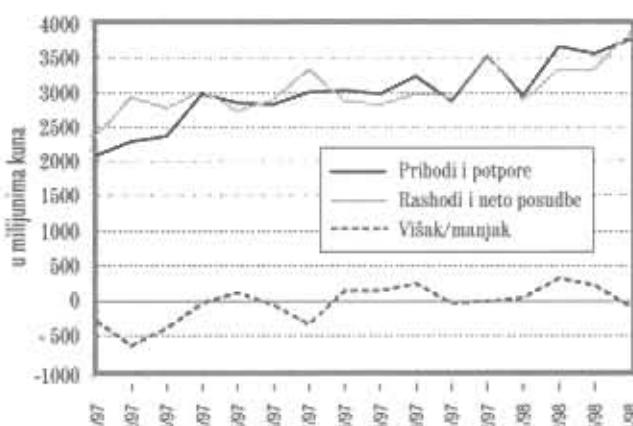
U istom je razdoblju potrošeno 13,3 milijarde kuna, odnosno 34,1 posto planiranih jednogodišnjih rashoda. Njihovo nominalno povećanje na godišnjoj razini iznosi 21,0 posto, lako je travanj prvi mjesec u ovoj godini sa zabilježenim deficitom, sveukupna četveromjesečna bilanca pokazuje deficit. Sadašnji deficit iznosi četvrtinu planiranog deficit-a za čitavu godinu. Ostvareni deficit od 502 milijuna kuna, te strane posudbe veličine 498 milijuna, potrošene su za vraćanje duga države domaćim sektorima (1 milijarda kuna, od čega najvećim dijelom poslovnim bankama).

Porezni su prihodi veći od prošlogodišnjih za 44,2 posto. Najveći dio ovih prihoda, 73,2 posto, odnosi se na prihode od oporezivanja proleta (porez na dodanu vrijednost, konačan obračun poreza na promet proizvoda i usluga za 1997. godinu i trošarine). Rasterećenje troškova proizvodjača zbog uvođenja novog poreznog sustava i nestajanja kumulativnog učinka poreza na promet dovelo je u ovoj godini do smanjenja cijena industrijskih proizvoda pri proizvodačima.

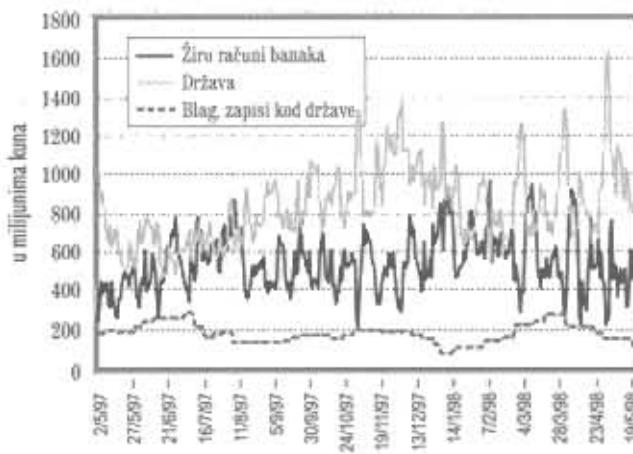
Prihodi od kapitala više su nego udvostručeni u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Više od polovice ovih prihoda čine prihodi od privatizacije.

U rashodima najveći godišnji porast ima tekuća državna potrošnja za dobra i usluge i tekući transferi. Izdaci za kapital jednaki su onima u prethodnoj godini. U ovim izdacima najveću stavku čine kapitalni transferi i nabavka fiksnih kapitalnih sredstava.

OSTVARENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA

DEPOZITI SREDIŠNJE DRŽAVE KOD HNB I ŽIRO RAČUNI BANAKA

FINANCIRANJE DEFICITA SREDIŠNJE DRŽAVE

u milijunima kuna

I.-IV. 1998. 1998. Plan

UKUPNO FINANCIRANJE	-502	2011
DOMAĆE FINANCIRANJE	-1000	-2350
Od monetarnih vlasti	-238	-58
Od poslovnih banaka	-892	-1921
Ostalo domaće financiranje	129	-371
STRANO FINANCIRANJE	499	4361
Od međunarodnih razvojnih institucija	142	1757
Od stranih država ili vlada	-110	-503
Ostale vanjske posudbe	466	3106